METODE INCLUZIVE DE DEZVOLTARE SOCIO-EMOȚIONALĂ

Prof. Bogasievici Mariana
Șc. Gimnazială „Ion Heliade Rădulescu” Urziceni
februarie 2026

Copiii cu CES întâmpină adesea dificultăți în gestionarea emoțiilor și în construirea relațiilor, motiv pentru care sprijinul educațional trebuie să includă activități și jocuri care stimulează empatia, comunicarea și autocontrolul. Cunoașterea și aplicarea acestor metode de către profesor permit crearea unui mediu sigur și stimulativ, în care fiecare copil poate învăța să interacționeze armonios și să se dezvolte atât emoțional, cât și social.

Incluziunea școlară presupune acceptarea și valorizarea fiecărui copil, indiferent de ritmul de învățare, particularități de dezvoltare, dizabilități, apartenență culturală sau situație socială. În ciclul primar, dezvoltarea socio-emoțională joacă un rol esențial în construirea unui climat educațional sigur, empatic și cooperant, în care fiecare elev se simte important și acceptat, cu alte cuvinte, profesorul trebuie să acorde o atenție sporită sprijinirii lor emoționale și sociale. Conform perspectivei asupra inteligenței emoționale promovate de Daniel Goleman, capacitatea de a recunoaște și gestiona emoțiile contribuie semnificativ la succesul școlar și la relațiile interpersonale. În același timp, teoria dezvoltării psihosociale a lui Erik Erikson subliniază că la vârsta școlară mică, copiii au nevoie să se simtă competenți și acceptați pentru a-și construi o imagine de sine pozitivă.

Astfel, metodele și jocurile socio-emoționale devin instrumente fundamentale pentru promovarea incluziunii. În clasele primare incluzive, pot exista elevi:

- cu dificultăți de învățare;
- cu tulburări de spectru autist;
- cu ADHD;
- provenind din medii dezavantajate;
- aparținând unor minorități etnice sau culturale.

Pentru acești copii, relațiile cu colegii și sentimentul de apartenență sunt la fel de importante ca progresul academic.

Metode incluzive de dezvoltare socio-emoțională

- **Cercul siguranței emoționale**

„Cercul dimineții” este o activitate simplă, dar foarte eficientă pentru stimularea incluziunii în clasele primare. Elevii se așază într-un cerc, astfel încât toți să se poată vedea și asculta, iar fiecare copil are ocazia să își exprime gândurile, sentimentele sau starea de moment. În contextul incluziunii, metoda poate fi adaptată astfel:

- copiii care au dificultăți de comunicare pot folosi imagini, emoticoane sau carduri cu simboluri pentru a-și exprima emoțiile;

- se încurajează ascultarea activă și respectarea opiniilor fiecăruia, astfel încât nimeni să nu se simtă ignorat;

- activitatea promovează empatia, recunoașterea emoțiilor diferite și acceptarea diversității în clasă.

Astfel, „Cercul dimineții” devine un instrument prin care toți elevii, indiferent de ritmul de învățare sau nevoi speciale, se simt incluși, au voce și contribuie la crearea unui climat sigur și prietenos.

- **Povestea terapeutică și discuția ghidată**

Metoda „Povestea terapeutică” este o tehnică didactică care folosește poveștile pentru a ajuta copiii să înțeleagă emoțiile proprii și ale altora, să gestioneze conflictele și să se simtă parte din colectiv. Este deosebit de utilă în clasele primare incluzive, unde elevii au ritmuri diferite de învățare, nevoi speciale sau experiențe diverse.

Pași de desfășurare

1. Prezentarea poveștii

Cadrul didactic prezintă povestea într-un mod captivant, folosind voce sau suporturi vizuale.Povestea poate fi reală sau fictivă, dar trebuie să includă situații emoționale recognoscibile pentru copii.

2. **Recunoașterea emoțiilor**

După lectura poveștii, copiii sunt întrebați:

„Ce emoții ai observat la personaje?”

„Cum crezi că s-a simțit fiecare personaj?”

În cazul copiilor cu dificultăți de comunicare, se folosesc carduri cu emoticoane sau culori pentru a facilita exprimarea .

3. **Discuție ghidată**

- Elevii împărtășesc situații personale similare cu cele din poveste.

- Cadrul didactic încurajează respectul, ascultarea activă și comentariile pozitive: „Înțeleg că ți-a fost teamă; ce ai putea face data viitoare?”

4. **Identificarea soluțiilor**

Copiii pot crea desene, scurte scenete sau discuții în perechi pentru a găsi soluții constructive la problemele personajelor. Astfel, ei învață strategii de cooperare, comunicare și reglare emoțională.

5. **Concluzia finală**

Activitatea se încheie printr-o concluzie colectivă: ce am învățat, cum putem ajuta colegii sau cum ne putem simți mai bine când suntem triști sau supărați.

Prin folosirea acestei metode, elevii învață să privească diferențele ca pe o resursă, nu ca pe un obstacol.

- **Învățarea prin cooperare cu roluri adaptate**

Activitățile de grup trebuie organizate astfel încât fiecare copil să aibă un rol potrivit abilităților sale (desenator, cronometru, prezentator, organizator de materiale). În acest mod, elevii cu dificultăți academice pot contribui activ, competiția excesivă se reduce, iar sprijinul reciproc se dezvoltă.

- **Modelarea limbajului incluziv**

Cadrul didactic care lucrează cu elevi cu cerințe educaționale speciale trebuie să promoveze un limbaj pozitiv, evitând etichetele și încurajând formulări precum:

„Fiecare învață în ritmul său.”

„Suntem diferiți și tocmai asta ne face speciali.”

Un joc foarte eficient care are ca scop dezvoltarea stimei de sine, crearea unui climat pozitiv și incluziv în clasă, dar și recunoașterea și valorizarea diferențelor și punctelor forte ale fiecărui elev, este **jocul „Cufărul cu calități”.**

Elevilor li se explică faptul că în cufăr stau comori, lucruri valoroase și ei trebuie să umple cufărul cu comori. Aceste ,,comori” sunt complimente pe care ei le scriu pentru un coleg. Cei care au probleme de scriere, pot verbaliza și profesorul scrie complimentul. Pot fi încurajate formulări simple și vizuale (desene sau simboluri).

La sfârșitul săptămânii, se deschide cufărul și fiecare copil va vedea pentru ce a fost apreciat. (Exemple: ,,Îmi place cum desenezi.”; ,, Ești mereu amabil.”; Ești un sportiv bun.” ; ,,Cânți frumos.”etc.) Toți elevii primesc feedback pozitiv, indiferent de performanțele școlare sau abilități.

Acest joc crește stima de sine și sentimentul de apartenență, încurajează exprimarea pozitivă și recunoașterea valorii fiecărui copil.